

Zaaknummer : 00543282
Ons Kenmerk : ODH-2019-00052815
Datum : 15 MEI 2019

Beschikking

Wet natuurbescherming - Soortenbescherming

Onderwerp

Op 22 januari 2019 hebben wij een aanvraag om ontheffing ontvangen als bedoeld in artikel 3.8, eerste lid, van de Wet natuurbescherming. De aanvraag heeft betrekking op de sloop- en nieuwbouwwerkzaamheden van de bebouwing aan Bronovolaan 1B te Den Haag. De aanvraag betreft het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), alsmede het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*).

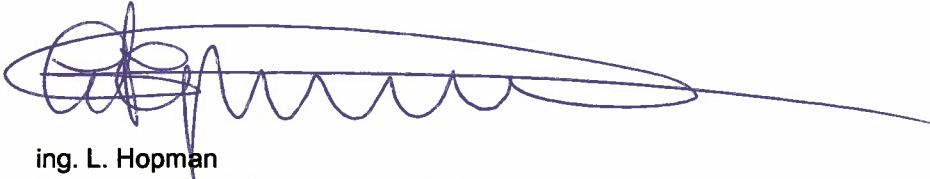
Besluit

Wij besluiten:

- I. de aangevraagde ontheffing te verlenen;
- II. dat deze ontheffing uitsluitend geldt voor het overtreden van:
 - artikel 3.5, tweede lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*);
 - artikel 3.5, vierde lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*).
- III. de voorschriften 1 tot en met 10 te verbinden aan deze ontheffing;
- IV. de aanvraag van 22 januari 2019 en de aanvullende informatie van 25 maart 2019 en 18 april 2019 onderdeel te laten zijn van deze ontheffing;
- V. dat deze ontheffing geldig is in de periode van de datum van dit besluit tot en met 28 februari 2023.

Ondertekening

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
voor dezen,

ing. L. Hopman
Hoofd Toetsing & Vergunningverlening Milieu
van de Omgevingsdienst Haaglanden

Rechtsmiddelen

Voor de mogelijkheid rechtsmiddelen aan te wenden tegen deze beschikking wijzen wij op de desbetreffende tekst in het begeleidende schrijven.

VOORSCHRIFTEN

Algemene voorschriften

- 1 De ontheffinghouder dient:
 - a de start van de werkzaamheden schriftelijk te melden;
 - b het ecologisch werkprotocol op te sturen;
 - c eventuele wijzigingen gedurende de uitvoering een week van tevoren schriftelijk te melden;
 - d de beëindiging van de werkzaamheden uiterlijk één week van tevoren te melden.

Voorgaande meldingen dienen gericht te worden aan de Unit Groen Bodem en Opsporing van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid, Postbus 550, 3300 AN te Dordrecht, telefoonnummer 078-7708585, e-mailadres meldingwnb@ozhz.nl onder vermelding van flora en fauna.
- 2 De ontheffinghouder is ervoor verantwoordelijk dat zijn personeel of derden welke betrokken zijn bij de uitvoering van het project, op de hoogte zijn van de voorschriften in deze ontheffing en de maatregelen in het activiteitenplan. Hiervoor dient een ecologisch werkprotocol te worden opgesteld, waarin in ieder geval het volgende dient te worden opgenomen:
 - a de voorwaarden zoals opgenomen in deze ontheffing;
 - b aanduiding van de locatie van het plangebied;
 - c de uit te voeren werkzaamheden;
 - d de periode waarin de werkzaamheden uitgevoerd worden;
 - e de mitigerende en compenserende maatregelen;
 - f de momenten waarop ecologische begeleiding ingeschakeld wordt.
- 3 Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing en het ecologisch werkprotocol op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
- 4 De werkzaamheden dienen ecologisch begeleid te worden door een deskundige¹ op het gebied van de gewone dwergvleermuis.
- 5 De ontheffinghouder dient, met in achtneming van de voorschriften in deze ontheffing, de maatregelen uit te voeren zoals beschreven in het rapport 'Projectplan Bronovolaan 1B te Den Haag' van 22 januari 2019 en de aanvullende informatie van 18 april 2019.
- 6 Indien een of meerdere in voorschrift 5 genoemde maatregelen onverhoopt niet uitvoerbaar zijn, dienen hiervoor minimaal gelijkwaardige maatregelen voor wat betreft de functionaliteit en effectiviteit te worden getroffen.

¹ Onder een deskundige wordt verstaan:

- Hij/zij heeft een afgeronde hbo- of universitaire opleiding, met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie;
- Hij/zij heeft een afgeronde mbo-opleiding, met als zwaartepunt de flora en fauna, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten;
- Hij/zij is werkzaam voor een ecologisch adviesbureau, zoals een bureau dat is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus;
- Hij/zij is als ecooloog of adviseur/specialist ecologie werkzaam voor een (semi)overheidsinstantie zoals het Ministerie van Economische Zaken, het Ministerie van Defensie, Rijkswaterstaat, het Rijksvastgoedbedrijf, provincies, waterschappen, hoogheemraadschappen, gemeenten, omgevingsdiensten en drinkwaterbedrijven
- Hij/zij zet zich aantoonbaar actief in op het gebied van de soortenbescherming en is werkzaam of aangesloten bij de volgende Nederlandse organisaties: Zoogdiervereniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied;
- Hij/zij zet zich aantoonbaar actief in op het gebied van de monitoring en/of bescherming van desbetreffende beschermde soorten.

- 7 Tijdig voordat de in voorschrift 6 bedoelde maatregelen worden uitgevoerd, dienen deze ter goedkeuring aan de Omgevingsdienst Haaglanden te worden overgelegd, e-mailadres vergunningen@odh.nl.

Specifieke voorschriften

- 8 De tijdelijke vleermuiskasten dienen functioneel te zijn voor de periode waarvoor deze worden ingezet. Dit houdt in dat de kasten minimaal 1x per jaar gecontroleerd dienen te worden op de functionaliteit en dat - indien nodig - de functionaliteit van de kast(en) hersteld wordt.
- 9 De permanente voorzieningen dienen functioneel te zijn. Deze dienen in ieder geval tijdens de periodieke onderhoudscontrole van het gebouw gecontroleerd en beoordeeld te worden op hun functionaliteit. Indien blijkt dat de voorziening niet meer functioneel is, dient er voor gezorgd te worden dat de voorziening weer functioneel is.
- 10 De concrete locaties van de permanente vleermuiskasten en het type dienen te worden gemeld via <http://www.vleermuiskasten.nl/>.

AANWIJZINGEN VOOR GEBRUIK

- Voor alle soorten - beschermd én onbeschermd - geldt de zorgplicht ex artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming. Op grond hiervan dient zoveel als redelijkerwijs mogelijk is schade aan deze soorten te worden voorkomen.
- Gedurende de werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met het broedseizoen van vogels. Verstoring van broedgevallen van vogels dient te worden voorkomen. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd in het kader van de Wet natuurbescherming. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.
- Als de ontheffinghouder de onderhoudsverplichting wenst over te dragen aan een derde (bijvoorbeeld de Vereniging van Eigenaren) dan moet de ontheffinghouder zorgdragen voor de onderhoudsverplichting. Dit dient contractueel vastgelegd te worden.

OVERWEGINGEN

Aanleiding

Op 22 januari 2019 hebben wij een aanvraag om ontheffing ontvangen als bedoeld in artikel 3.8, eerste lid, van de Wet natuurbescherming. De aanvraag heeft betrekking op de sloop- en nieuwbouwwerkzaamheden van de bebouwing aan de Bronovolaan 1B te Den Haag. De aanvraag betreft het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), alsmede het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*). Ontheffing wordt gevraagd van het overtreden van de verbodsbepalingen zoals genoemd in:

- artikel 3.5, tweede lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*);
- artikel 3.5, vierde lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*).

Bij de aanvraag zijn de volgende stukken gevoegd:

- Rapportage Asbestinventarisatie TYPE A conform SC-540- Ziekenhuis Poortgebouw Bronovolaan 1d te Den Haag, Oesterbaai B.V., Projectnummer: WE-66561, 9 november 2016;
- Ontwerptekeningen nieuwe situatie, Amerhill B.V., Poortgebouw- 's Gravenhage, 26 januari 2018;
- Eco-effectscan Bronovolaan 1B te Den Haag, Aqua-Terra Nova, Rapportnummer: 2180270/AQT302aFF/RvS, 11 oktober 2018;
- Soortgericht onderzoek Bronovolaan 1B te Den Haag, Aqua-Terra Nova, Rapportnummer: 2180270/AQT 305 FF/LvdS, 11 oktober 2018.

Op 25 maart 2019 hebben wij de volgende informatie ontvangen:

- Projectplan Bronovolaan 1B te Den Haag, Aqua-Terra Nova, Rapportnummer: 2180270/AQT307FF/LvdS, 22 januari 2019.

Op 18 april 2019 hebben wij informatie ontvangen met betrekking tot het onderzoek en de mitigerende maatregelen.

Procedure

Titel 4.1 van de Algemene wet bestuursrecht en artikel 5.1 van de Wnb zijn toegepast op deze beschikking.

Verlenging

Met toepassing van artikel 5.1, tweede lid, Wnb hebben wij op 4 april 2019 de termijn voor de afhandeling van de aanvraag met zeven weken verlengd.

Bevoegd gezag

De handeling wordt verricht binnen de provincie Zuid-Holland. Gelet op de bepalingen in artikel 1.3 van de Wnb zijn wij bevoegd gezag voor de beoordeling van de aanvraag.

Toetsingskader en grondslag beschikking

De aanvraag voor de gewone dwergvleermuis is getoetst aan de artikelen 3.5 en 3.8 van de Wnb en de Beleidsregel uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland.

De gewone dwergvleermuis is een van nature in Nederland in het wild levend dier van soorten genoemd in bijlage IV, onderdeel a bij de Habitatrichtlijn.

Op grond van artikel 3.5, tweede en vierde lid, van de Wnb is het verboden:

- de gewone dwergvleermuis opzettelijk te verstoren;
- voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis te beschadigen of te vernielen.

Op grond van artikel 3.8, vijfde lid, van de Wnb wordt een ontheffing slechts verleend indien:

- er geen andere bevredigende oplossing bestaat;
- de ontheffing nodig is omdat één van de belangen genoemd in artikel 3.8, vijfde lid onder b, van de Wnb aan de orde is; en
- de maatregelen niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de soort.

Beoordeling

Aanvraag

De aanvraag heeft betrekking op de sloop- en nieuwbouwwerkzaamheden van het voormalig Poortgebouw (Haaglanden Medisch Centrum) aan de Bronovolaan 1B te Den Haag. Het gebouw is vier verdiepingen hoog, bevat drie nokpunten en is 115 meter lang. Daarnaast is een klein tweelaags bebouw aanwezig. De nieuwbouw wordt gerealiseerd in de vorm van 18 zorgstudio's en 32 appartementen. De werkzaamheden worden uitgevoerd gedurende een periode van circa 2-2,5 jaar.

Overtreding verbodsbepaling(en)

Om te bepalen of er sprake is van overtreding van de Wnb heeft in 2018 onderzoek naar vleermuizen plaatsgevonden in het plangebied. Het onderzoek is niet volledig uitgevoerd conform het Vleermuisprotocol (2017). Het tweede bezoek naar nachtzwermen en winterverblijfplaatsen op 4 september 2018 is, gezien de weersvoorspelling, eerder afgebroken om 00.50 uur. Tijdens het tweede veldbezoek is, evenals tijdens het eerste bezoek, geen zwermactiviteit waargenomen. Beide bezoeken zijn in de juiste periode voor nachtzwermonderzoek uitgevoerd. Hiermee zijn wij van mening dat de onderzoeksinspanning voldoende is geweest.

De gewone dwergvleermuis is in het plangebied aangetroffen. In het plangebied zijn een zomerverblijfplaats en twee paarverblijfplaatsen aangetroffen van de soort. De zomerverblijfplaats bevindt zich aan de zuidoostzijde van het pand. De exacte locatie van de paarverblijfplaatsen is niet met zekerheid vastgesteld. Wel is duidelijk dat deze zich aan de zuidoostzijde en noordwestzijde van het pand bevinden. De zomer- en paarverblijfplaatsen kunnen incidenteel ook als winterverblijfplaats worden gebruikt gedurende milde winters, voor één of enkele individuen. Als gevolg van de werkzaamheden gaan een zomer- en winterverblijfplaats en twee paar- en winterverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis verloren. Hierbij worden de aanwezige individuen opzettelijk verstoord. Hiermee worden de verbodsbepalingen zoals opgenomen in artikel 3.5, tweede en vierde lid, van de Wnb overtreden.

Voorgestelde maatregelen

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de gewone dwergvleermuis tot een minimum te beperken worden maatregelen voorgesteld zoals beschreven in het 'Projectplan Bronovolaan 1B te Den Haag' van 22 januari 2019 en de aanvullende informatie van 18 april 2019.

Staat van instandhouding

Als gevolg van de werkzaamheden gaan een zomer- en winterverblijfplaats en twee paar- en winterverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis verloren. Op 10 december 2018 zijn acht tijdelijke vleermuiskasten van het type VK MP 01 opgehangen in de nabije omgeving van het plangebied. Er wordt voldoende gewenningstijd geboden om de kasten te ontdekken. Het type kast dat is opgehangen is geschikt als alternatieve zomer- en paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis en zolang de temperatuur niet te laag wordt, kan de soort hier in de winter verblijven. In de wijk van het plangebied, Benoordenhout, is de aanwezigheid van massawinterverblijfplaatsen bekend. De aanwezige individuen van de gewone

dwergvleermuis kunnen hiernaar uitwijken indien de tijdelijke voorzieningen te koud worden. Naast de tijdelijke voorzieningen bevatten het flatgebouw en het lagere complex ten zuiden van het plangebied, toegankelijke spouwmuren en open stootvoegen. Daarnaast bevatten de woonhuizen in de omgeving van het plangebied houten daklijsten, regenpijpen, en dakpannen met verschillende kieren en gaten waar vleermuizen gebruik van kunnen maken. Samen met de voorzieningen bieden de openingen voldoende alternatieven die door vleermuizen kunnen worden gebruikt gedurende de werkzaamheden. Voorafgaand aan de sloopwerkzaamheden wordt de bebouwing in het plangebied ongeschikt gemaakt door het creëren van tocht in de spouwmuren en daken onder begeleiding van een ecooloog. Het ongeschikt maken vindt plaats buiten de kwetsbare winterperiode, tussen maart en augustus. Minimaal vijf dagen voorafgaand aan de werkzaamheden wordt de bebouwing gecontroleerd op de aanwezigheid van vleermuizen door een ecooloog.

In de nieuwe situatie wordt over het gehele pand een toegankelijke spouwmuur gecreëerd. Gezien de grootte van de vleermuisvriendelijke spouwmuren en de open stootvoegen in alle muurdelen, bieden deze voldoende permanente verblijfmogelijkheden om de aan te tasten verblijfplaatsen te compenseren. Het nieuwe complex biedt alternatieve verblijfplaatsen met verschillende oriëntaties. De tijdelijke kasten worden minimaal één jaar na het realiseren van de nieuwbouwlocatie en de aanwezige verblijfsmogelijkheden weggehaald. Het verwijderen gebeurt in de winterperiode, nadat een deskundige de kasten heeft gecontroleerd op aanwezigheid van vleermuizen.

De tijdelijke vleermuiskasten dienen functioneel te zijn voor de periode waarvoor deze worden ingezet. Dit houdt in dat de kasten minimaal 1x per jaar gecontroleerd dienen te worden op de functionaliteit en dat - indien nodig - de functionaliteit van de kast(en) hersteld wordt. Dit hebben wij opgenomen in voorschrift 8.

De permanente voorzieningen dienen functioneel te zijn. Deze dienen in ieder geval tijdens de periodieke onderhoudscontrole van het gebouw gecontroleerd en beoordeeld te worden op hun functionaliteit. Indien blijkt dat de voorziening niet meer functioneel is, dient er voor gezorgd te worden dat de voorziening weer functioneel is. Dit hebben wij opgenomen in voorschrift 9.

De concrete locaties van de tijdelijke en permanente vleermuiskasten en het type dienen te worden gemeld via <http://vww.vleermuiskasten.nl/>. Op deze wijze komt meer inzicht waar kasten zijn geplaatst. Dit hebben wij opgenomen in voorschrift 10.

Op grond van het vorenstaande zijn wij van mening dat de maatregelen, met inachtneming van de voorschriften, voldoende zijn om negatieve effecten te voorkomen dan wel tot een minimum te beperken en dat de sloop- en nieuwbouwwerkzaamheden niet leiden tot verslechtering van de instandhouding van de gewone dwergvleermuis.

Ecologisch werkprotocol

De start van de werkzaamheden dient gemeld te worden bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid. De werkzaamheden en de wijze waarop maatregelen worden uitgevoerd dienen in een ecologisch werkprotocol te worden opgenomen. Dit protocol dient bij het melden van de start van de werkzaamheden meegestuurd te worden. Voorts dient het ecologisch werkprotocol op de locatie aanwezig te zijn. Hierdoor weten ook de uitvoerders op welke wijze de werkzaamheden zorgvuldig moeten worden uitgevoerd. Wij hebben dit in de voorschriften 1, 2 en 3 vastgelegd.

Belangenonderbouwing

De ontheffing is aangevraagd op grond van het belang 'de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten'.

Het pand is afkomstig uit de jaren '60. De ambities van de gemeente Den Haag op het gebied van klimaat en energie zijn verwoord in het Klimaatplan Den Haag (RIS 180174) en de Energievisie Den Haag 2040 (RIS 180173). Het project draagt bij aan de Haagse woningopgave, die belangrijk is om de toekomstige doorstroming op de woningmarkt binnen de gemeentegrenzen van Den Haag op gang te houden. Het aantal nul-tredenwoningen is in Benoordenhout niet zo hoog. Er wonen relatief veel 75-plussers in niet-nultreden woningen in deze wijk. Dit is een doelgroep die door zou kunnen stromen naar de nieuw te bouwen appartementen en hierbij dus ook weer een woning achterlaat voor een jongere doelgroep. Met de realisatie van het nieuwe appartementencomplex worden nieuwe appartementen deels in de vrije koopsector aangeboden en tevens worden zorgwoningen van Claris Zorggroep gerealiseerd. Bovendien sluit het nieuwe woningaanbod aan bij de in het "Planuitwerkingskader Bronovolaan 1a t/m 1d" genoemde doelgroepen.

Ten behoeve van de gewenste differentiatie in het woningaanbod, heeft de gemeente Den Haag het verplicht gesteld een deel van de appartementen te verhuren met een huurprijs lager dan de huurtoeslaggrens en aan huurders met een jaarinkomen tot maximaal € 36.165 (prijspeil 2017). Het gaat om dertig procent van de appartementen die minimaal voldoen aan de eisen van een sociale huurwoning en geschikt zijn voor senioren. Het project draagt hiermee bij aan een dwingende sociale opgave waarvoor de Gemeente Den Haag staat. Tenslotte is er, door de aanwezigheid van asbest in het pand, een gevaar voor de volksgezondheid. De diverse gevelbeplating aan de buitenkant van het gebouw vormen een risico voor de volksgezondheid van de woonachtige mensen in de omgeving van het pand. Daarnaast is op diverse plaatsen in het pand asbestbeplating aangebracht die een risico vormt voor de huidige anti-kraak bewoners. Door het verwijderen van de asbesthoudende materialen wordt het belang volksgezondheid gediend. Daarnaast is niet duidelijk of het dak asbesthoudende materialen bevat. Hiervoor zal een uitgebreider onderzoek uitgevoerd moeten worden. Daken met asbest zijn in Nederland na 2024 verboden.

Gelet op het voorgaande zijn wij van oordeel dat het belang 'de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten' voldoende onderbouwd is om de negatieve effecten op de gewone dwergvleermuis, die als gevolg van de uitvoering van de activiteit optreden, te rechtvaardigen.

Geen andere bevredigende oplossing

Het project is locatiespecifiek vanwege het voormalige Poortgebouw dat gesloopt wordt. De bebouwing in het plangebied is verouderd en bevat asbest. Renoveren van de bebouwing is overwogen. Renovatie of ombouw met de huidige bouwstructuur is echter niet haalbaar voor het realiseren van appartementen. Indien de werkzaamheden niet worden uitgevoerd raakt het pand in verval en zullen de aanwezige verblijfplaatsen tevens ongeschikt raken. Door het treffen van maatregelen wordt schade aan de gewone dwergvleermuis zoveel mogelijk voorkomen.

Gelet op de noodzaak en wijze van uitvoering zijn wij van mening dat er voldoende is aangetoond dat geen andere bevredigende oplossing voorhanden is. Door de gekozen wijze en periode van uitvoering, wordt schade aan de gewone dwergvleermuis zoveel mogelijk voorkomen.

Samenhangende besluiten

Er kunnen nog andere bepalingen van kracht zijn, op grond waarvan vergunningen, toestemmingen, ontheffingen of meldingen benodigd zijn om de gevraagde activiteit te kunnen uitvoeren. Die mogelijkheid geldt bijvoorbeeld voor de omgevingsvergunning. Hiervoor is de gemeente Den Haag bevoegd gezag.

Conclusie

Op grond van het vorenstaande kan de gevraagde ontheffing op grond van artikel 3.8, eerste lid van de Wnb worden verleend.

